

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
w Katowicach
40-015 Katowice, ul. Francuska 12
K-RD-KL/4160/4913/175/10
Numer rejestru A/310/10

Katowice, dnia 29 lipca 2010 roku

DECYZJA

W SPRAWIE WPISANIA OBIEKTU DO REJESTRU ZABYTKÓW „A”

Na podstawie art. 6 ust. 1 pkt. 1 lit. c, art. 7 pkt. 1, art. 8, art. 9 ust. 1, art. 89 pkt. 2, art. 91 ust. 4 pkt. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm. – Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390, Dz. U. z 2006 r. Nr 50, poz. 362 i Nr 126, poz. 875, Dz. U. z 2009 r. Nr 31, poz. 206 i Nr 97, poz. 804 oraz Dz. U. z 2010 r. Nr 75, poz. 474) oraz art. 104 § 1 i art. 108 § 1 Kpa, w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego na wniosek przełożonej Zgromadzenia Sióstr Świętej Elżbiety – Prowincji Katowickiej

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW ORZEKA

WPISAĆ DO REJESTRU ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO POD NUMEREM A/310/10 NASTĘPUJĄCY OBIEKT:

BUDYNEK KLASZTORU DOMU ZAKONNEGO ZGROMADZENIA SIÓSTR ŚWIĘTEJ ELŻBIETY (OBECNIE PRZEDSZKOLE) PRZY ULICY MŁODEGO GÓRNIKA 8 W RUDZIE ŚLĄSKIEJ ORZEGOWIE (GMINA RUDA ŚLĄSKA, POWIAT RUDA ŚLĄSKA), WZNIESIONY W 1905 ROKU W STYLU HISTORYZMU Z ELEMENTAMI MODERNIZMU.

Opis obiektu stanowi załącznik numer 1 do niniejszej decyzji.

Właścicielem obiektu jest Zgromadzenie Sióstr Świętej Elżbiety – Prowincja Katowicka (z siedzibą w Katowicach przy ulicy Warszawskiej 52) – w Wydziale V Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej prowadzona jest Księga Wieczysta numer 6898 dla działki numer 2133/293 (jednostka ewidencyjna M. Ruda Śląska, obręb 4 Orzegów, jednostka rejestrowa G. 835, arkusz mapy 1).

Wpis do rejestru zabytków obejmuje budynek klasztoru (przedszkola) w obrysie murów zewnętrznych – zakres wpisu do rejestru zabytków zaznaczono na mapce stanowiącej załącznik numer 2 do niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

Na wniosek z dnia 6 kwietnia 2010 roku, złożony w dniu 25 maja 2010 roku przez przełożoną Zgromadzenia Sióstr Świętej Elżbiety – Prowincji Katowickiej, Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach rozpoczął postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego budynku klasztoru Domu Zakonnego Zgromadzenia Sióstr Świętej Elżbiety (obecnie przedszkole) przy ulicy Młodego Górnika 8 w Rudzie Śląskiej. Ponieważ Zgromadzenie Sióstr Świętej Elżbiety – Prowincja Katowicka, które jest właścicielem obiektu, jest jedyną stroną postępowania, Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków odstąpił od zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego. Do wniosku dołączona była karta ewidencyjna, opracowana w 2010 roku przez mgr inż. arch. Adama Kściuczka, zawierająca historię oraz opis i fotografie obiektu. W trakcie postępowania pracownik

BIURO MIEJSKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW
wplynęło dnia 10.08.2010
nr dziennika 832/10
nr sprawy a/a
osoba odpowiedzialna MF5

Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach w dniu 20 lipca 2010 roku przeprowadził wizję lokalną, której efektem jest protokół w sprawie wpisu obiektu do rejestru zabytków.

Budynek wzniesiony został w 1905 roku jako klasztor dla Zgromadzenia Sióstr Świętej Elżbiety w Orzegowie, na gruncie подарowanym klasztorowi przez hrabiego Schaffgotscha. Budowę prowadziła Fundacja Spółki Schaffgotschów na rzecz Sióstr Elżbietanek w ramach akcji socjalnej dla dzieci pracowników i urzędników firm, prowadzonej na życzenie Joahanny Shcaffgotsch.

Siostry Elżbietanki w ramach działalności charytatywnej i opiekuńczo–lecniczej, prowadziły przedszkole i żłobek oraz zajmowały się młodzieżą i chorymi.

Obiekt posiada dużą wartość historyczną i kulturową dla Orzegowa. W budynku Siostry Elżbietanki prowadziły misję kulturalno–wychowawczą. Jest to miejsce utrwalone w pamięci lokalnej społeczności jako ośrodek wychowawczy dla dzieci i miejsce animujące lokalną społeczność w działalności na rzecz kultury i jako takie powinno zostać objęte ochroną konserwatorską. Jego powstanie wiąże się z działalnością patronacką rodziny Schaffgotschów, rodu niezwykle zasłużonego dla historii regionu, szczególnie dla Rudy Śląskiej i Bytomia.

Ponadto budynek wzniesiony w stylu modernizmu posiada zachowany wystrój elewacji z dekoracją łączącą uproszczone detale ceramiczne z płaszczyznami tynkowanymi oraz klatkę schodową z okresu powstania budynku. Architektura budynku harmonizuje z sąsiadującym zespołem kościelnym i jest dobrym przykładem wczesnego modernizmu śląskiego łączącego elementy ceramiczne i tynkowane. Wraz z zespołem kościelnym budynek przy ulicy Młodego Górnika 8 stanowi jeden z najważniejszych elementów zabytkowej tkanki dzielnicy.

Wskazane we wstępie niniejszej decyzji administracyjnej art. 6 ust. 1 pkt. 1 lit. c ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm. – Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390, Dz. U. z 2006 r. Nr 50, poz. 362 i Nr 126, poz. 875, Dz. U. z 2009 r. Nr 31, poz. 206 i Nr 97, poz. 804 oraz Dz. U. z 2010 r. Nr 75, poz. 474) o brzmieniu następującym: „Ochronie i opiece podlegają bez względu na stan zachowania zabytki nieruchomości będące, w szczególności: dziełami architektury i budownictwa”, jak również art. 3 pkt. 1 definiujący pojęcie zabytku: „Użyte w ustawie określenia oznaczają: zabytek – nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową” – są to główne przepisy o charakterze materialnoprawnym, dające podstawy do objęcia przedmiotowego obiektu ochroną prawną. Formalnoprawnym wyrazem tej ochrony jest wydanie decyzji przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków stosownie do upoważnienia ustawowego wynikającego z art. 89 pkt. 2 i art. 91 ust. 4 pkt. 3 wymienionej ustawy.

Pouczenie

1. Od niniejszej decyzji służy stronom - na podstawie art. 127 § 1 Kpa odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie, za pośrednictwem Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach, w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia.
2. Przed upływem terminu do wniesienia odwołania decyzja nie ulega wykonaniu - art. 130 § 1 kpa.
3. Wniesienie odwołania wstrzymuje wykonanie decyzji - art. 130 § 2 kpa.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 225, poz. 1635, z późn. zm.) za wydanie decyzji pobrano opłatę skarbową w wysokości 10,00 złotych (słownie: dziesięć złotych) – do wniosku dołączone zostało potwierdzenie przelewu numer 97202182080 dokonanej w dniu 6 kwietnia 2010 roku na konto Urzędu Miejskiego w Katowicach numer 46 1050 0099 5593 0211 1111 1111.

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
w Katowicach

mgr Barbara Klajman

Załączniki:

1. Opis obiektu
2. Mapa sytuacyjna w skali 1: 1000
3. ~~Pouczenie o skutkach wpisu obiektów do rejestru zabytków~~

Otrzymują:

1. Zgromadzenie Sióstr Świętej Elżbiety
Prowincja Katowicka
ulica Warszawska 52, 40-008 Katowice
2. Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr Świętej Elżbiety
ulica Młodego Górnika 8, 41-704 Ruda Śląska

Do wiadomości:

1. Urząd Miasta w Rudzie Śląskiej – Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków
Plac Jana Pawła II 6, 41-709 Ruda Śląska
2. Urząd Miasta w Rudzie Śląskiej – Wydział Geodezji i Gospodarki Gruntami
Plac Jana Pawła II 6, 41-709 Ruda Śląska
3. Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków
ulica Szwoleżerów 9, 00-464 Warszawa
4. Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej – Wydział Ksiąg Wieczystych
ulica 1 Maja 225, 41-710 Ruda Śląska
5. 2 x a/a – KL, MŁ *dm 29.VII.2010*.....

ZAŁĄCZNIK NR 1
DO DECYZJI NUMER K-RD-KL/4160/4913/175/10
Z DNIA 29 LIPCA 2010 ROKU

NUMER REJESTRU ZABYTKÓW A/310/10

O P I S O B I E K T U

Budynek klasztoru Zgromadzenia Sióstr Świętej Elżbiety w Rudzie Śląskiej Orzegowie przy ulicy Młodego Górnika 8 wybudowany został w 1905 roku w historyzmu z elementami modernizmu.

Wolnostojący budynek, usytuowany na prostokątnej działce, ustawiony jest kalenicą równoległą do linii zabudowy ulicy, nieco przesunięty w głąb działki. Z tyłu budynku znajduje się ogród przedszkolny z placem zabaw dla dzieci. Teren ogrodzony jest współczesnym ogrodzeniem z betonowych prefabrykatów.

Budynek murowany, wzniesiony jest z cegły ceramicznej. Elewacje frontowa i boczne licowane są czerwoną cegłą, elewacja tylna (południowa) w całości wykonana jest z czerwonej cegły. Elementy wystroju architektonicznego (opaski okienne, gzymsy i dekoracja ornamentowa) wykonane są z czerwonej cegły.

Budynek wzniesiony jest na planie prostokąta z ryzalitem w centralnej części elewacji frontowej (północnej). Jest to obiekt czterokondygnacyjny, częściowo podpiwniczony, z użytkowym poddaszem. Główna część budynku nakryta jest dachem naczółkowym, ryzalit nakryty jest wysokim spadzistym dachem symetrycznym, a wykusz w elewacji bocznej zachodniej dachem trójspadowym. Dach, lukarny i wykusz kryte są blachą stalową układaną w arkuszach prostokątnych na rąbek stojący.

Fasada (elewacja północna) jest dwukondygnacyjna i sześćoosiowa z podwyższonym ryzalitem w trzeciej, czwartej i piątej osi. Ryzalit zwieńczony jest uproszczonym współczesnym szczytem z otworami okiennymi umieszczonymi osiowo. Otwory okienne elewacji zamknięte są luką odcinkowym, posiadają ceglane parapety. W partii dachu znajdują się niewielkie prostokątne lukarny. Od zachodu, w części skrajnej na parterze umieszczone jest dekoracyjne ceglane obramienie pierwotnej wnęki, zwieńczone krzyżem łacińskim. Elewacja wykończona jest czerwoną cegłą z tynkiem, połączoną w dekoracyjne układy, odmienne od wątku ryzalitu i skrajnych części elewacji budynku. Cegła występuje w obramieniach naroży ścian i otworów, nadprożach, gzymsach, cokole i ornamentach.

Elewacja boczna zachodnia wyróżnia się dwukondygnacyjnym wykuszem, akcentującym główne wejście do budynku. Otwory okienne tej elewacji różnią się kształtem i wielkością, zamknięte są luką odcinkowym, posiadają ceglane parapety. Do wejścia prowadzą dobudowane współcześnie żelbetowe schody z metalową poręczą. Elewacja zdobiona jest czerwoną cegłą połączoną w dekoracyjne układy. Cegła występuje w obramieniach naroży ścian i otworów, nadprożach, gzymsach, cokole i ornamentach.

Elewacja tylna (południowa) jest dwukondygnacyjna, z licem wykonanym z czerwonej cegły. W skrajnej osi od wschodu umieszczony jest otwór wejściowy do budynku. W drugiej kondygnacji elewacja jest pięćoosiowa, w kondygnacji parteru brak okna w osi skrajnej od zachodu. Otwory okienne, zamknięte luką odcinkowym, posiadają ceglane parapety. Cegła występuje w obramieniach naroży ścian i otworów, nadprożach, gzymsach, cokole i ornamentach.

Elewacja boczna wschodnia jest trójkondygnacyjna, o zróżnicowanej ilości osi w poszczególnych kondygnacjach. Gzyms między kondygnacją parteru i piętra przecięty jest ona me znajdującym się na poziomie spocznika klatki schodowej. W części poddasza znajduje się współcześnie wykonany dodatkowy otwór okienny. Otwory okienne zamknięte są luką odcinkowym, posiadają ceglane parapety. Elewacja zdobiona jest czerwoną cegłą połączoną

w dekoracyjne układy. Cegła występuje w obramieniach naroży ścian i otworów, nadprożach, gzymsach, cokole i ornamentach.

We wnętrzu zachowany jest trójtraktowy układ przestrzenny z głównym ciągiem komunikacyjnym w trakcie środkowym. Zachowany jest układ klatek schodowych z dwubiegowymi schodami z podestem w konstrukcji żeliwnej. Balustrada żeliwna o dekoracyjnej formie, zwieńczona jest drewnianą, profilowaną poręczą. Biegi schodów zakończone są dekoracyjnymi żeliwnymi słupkami.

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
w Katowicach

mgr Barbara Klajmon

db

ZALĄCZNIK NR 2
DO DECYZJI NUMER K-RD-KL/4160/4913/175/10
Z DNIA 29 LIPCA 2010 ROKU
NUMER REJESTRU ZABYTKÓW A/310/10

RUDA ŚLĄSKA ORZEGÓW
gmina Ruda Śląska, powiat Ruda Śląska
BUDYNEK PRZEDSZKOLA DOMU ZAKONNEGO ZGROMADZENIA SIOSTR ŚWIĘTEJ ELŻBIETY
ULICA MŁODEGO GÓRNIKA 8

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
w Katowicach

 GRANICE WPISU DO REJESTRU ZABYTKÓW

mgr Barbara Klajmon

